

Innsigelse på kraftverksutbygging i Loneelva.

Gjestadfossen Kraftverk AS - Søknad om tillatelse til Gjerstadfossenkraftverk i Osterøy kommune i Hordaland – høringsuttalelse.

NVE har mottatt søknad fra Gjerstadfossen Kraftverk AS, datert 2.2.2017, om tillatelse til å bygge Gjerstadfossen kraftverk i Osterøy kommune. Kraftverket ønsker å utnytte fallet i Gjerstadfossen som er en del av den freda Loneelva.

Lonevåg Sportsfiskarlag er overrasket over at det søkes om kraftutbygging i det freda vassdraget. Elva fra Hovden som utgjør Gjerstadfossen er en del av Lonevassdraget og må derfor anses som omfattet av det vernet fredninga gir.

Loneelva er den eneste lakseførende elven i kommunen og har en særegen laksestamme. Ved stamfiskkontroll i 2016 ble 95 % av stamfisken genetisk godkjent som villaks.

Loneelva er den viktigste elven for sportsfiske i kommunen og fiskere fra nabokommunene da spesielt Bergen.

Lonevåg Sportsfiskarlag tilbyr i samarbeid med rettighetshavere et rimelig og ikke prisekskluderende laksefiske for alle. Laget holder kurs og forvalter fisket i elva samt kultiverings tiltak med klekkeridrift og utsetting av lakseyngel (plommesekkstadiet). Vi samarbeider med fylkesmannens miljøvernnavdeling med arbeidet for å reetablere elvemusling i Lonevassdraget.

Loneelva er en av få elver i Hordaland som kontinuerlig har klart å opprettholde en god høstbar bestand av villaks gjennom aktivt kultiveringsarbeid og målrettet samarbeid med grunneiere og fiskerettshavere.

Sportsfiskarlaget er sterkt bekymret for at dette tiltaket kan medføre redusert bestand av villaks, sjøørret og true arbeidet med reetablering av elvemusling i vassdraget.

Laksestammen i Loneelva og andre elver på Vestlandet er allerede negativt påvirket av oppdrettsindustrien, landbruksinngrep, flomsenking av sidevassdrag og landbruks forurensing. Dette tiltaket vil bli en ytterligere negativ miljøpåvirkning for Lonevassdraget. Det trenger vi definitivt ikke.

Loneelva er en av få lakseelver som ikke er påvirket av kraftverks utbygging og den eneste i Osterfjordsystemet. Lonevassdraget er således et svært viktig referanse vassdrag for uutbygget vassdrags miljø.

Det blir i konsesjonssøknaden påpekt at den regulerte delen utgjør kun 15 % av totalvannføringa i vassdraget. Det som ikke blir nevnt er at vannføringa i Gjerstadfossen utgjør hele 50 % av vannføringa på øvre del av elva. Elvestrekninga fra Bruaneset (Sagfossen) Kap 2.6.3 og videre oppover er de viktigste gyte og oppvekstområdene i Loneelva og potensiale for negativ innvirkning blir derfor betydelig større en det konsesjonssøknaden beskriver.

Det er fra fylkesmannens miljøvernnavdeling lagt ned betydelige midler for å redde den truede elvemuslingen i Loneelva. Lonevåg Sportsfiskarlag har også lagt ned et betydelig antall dugnadstimer for å produsere elvemuslinger fra larvestadiet til muslingstadiet i klekkeriet på Lone. Elvemuslingen finnes nå kun fåtallig i nedre del av elva. Fra 2017 skal det settes ut 2 år gamle elvemuslinger i øvre del av Loneelva for å reetablere elvemuslings bestanden i hele den lakseførende delen av elva. Dette arbeidet vil også bli truet av utbyggingsplanene.

Det er ikke planlagt avbøtende tiltak for produksjon av laks og sjøørret i Loneelva, det er heller ikke foretatt populasjons undersøkelser og biologisk undersøkelse for å kunne dokumentere redusert produksjon etter eventuell utbygging.

Kultiveringsarbeidet til Sportsfiskarlaget forutsetter at lakseyngel settes ut i vassdraget ovenfor lakseførende del slik at dette kommer som et tillegg til naturlig produksjon i vassdraget. (Myndighetspålegg) Elva som søkes utbygget utgjør et betydelig produksjons potensiale for produksjon av lakseyngel og dette vil bli sterkt redusert ved utbygging og føre til tap i smoltproduksjonen fra vassdraget. Lonevåg Sportsfiskarlag har avtale med grunneiere på Hovden ovenfor det planlagte kraftverket og inntaksdam til og sette ut yngel i elva og den blir aktivt brukt til kultivering.

I tillegg er det oppgang av laks og sjøørret helt til vandringshinder på Presttun. Hartveit elva blir også benyttet til utsetting av lakseyngel og tettheten av lakseyngel er stor i hele den øvre del av vassdraget. Brå vannstandsendringer og gassovermetning kan føre stort tap av yngel og akvatiske larver. På sikt skal elvemuslingen reetableres i hele den lakseførende delen av vassdraget. Denne arten er svært sårbar ovenfor slike negative miljøpåvirkninger.

Lonevåg sportsfiskalag har fått båndlagt et stort elveareal der det er en bestand av den trua elvemuslingen (ørretmusling). Der får vi ikke lenger tillatelse til å sette ut lakseyngel. Elva som søkes utbygd er derfor blitt et viktig vassdrag for kultiveringsarbeidet med et stort potensiale for produksjon av laksesmolt.

Selv om det blir installert omløpsventil i kraftverket er vi kjent med tekniske problemer med ventilene som kan medføre brå vannstandsendringer i vassdraget. Dette sammen med potensiale for utfall av minstevannføring ved tetting av minstevann inntak kan føre til stor dødelighet på rogn, yngel, akvatiske bunndyr og elvemuslinger når den regulerte vannføringen utgjør 50 % av vannføringen fra Bruaneset og videre oppover vassdraget.

Mulighet for gassovermetning er også til stede og er svært alvorlig når vannmengden fra kraftverket er ca 50 % av den totale vannføringen på øvre del av elven.

Det er ikke kartlagt om utbygginga vil medføre temperaturendringer på vannet i elva. Dette er i konsesjonssøknaden kun en antagelse. Temperaturendring i det viktige gyteområdet kan få store negative konsekvenser for laks og sjøørret bestanden i elva.

Det er i Biologisk mangfolds rapporten fra Ole Kristian Spikkeland ikke tatt noen hensyn til at elva blir brukt til kultivering og er en viktig del av vassdraget for lakseyngel. Der blir i rapporten hevdet at det kun er småfallen ørret i elva.

Det blir i den samme rapporten ikke tatt hensyn til reetableringsarbeidet for elvemusling som pågått i flere år. Den tar sikte på å reetablere elvemuslingen i hele den lakseførende delen av Loneelva. Det blir i rapporten hevdet at det kun finnes noen få individer nederst i vassdraget.

På grunnlag av den marginale kraftproduksjonen tiltaket er planlagt å gi og de potensielt store negative miljøpåvirkningene utbyggingen vil ha i et vernet vassdrag ber Lonevåg Sportsfiskarlag på vegne av medlemmer, rettighetshavere, sportsfiskere på Osterøy og nabokommuner om at søknaden blir avslått.

Mvh
Stig Åge Engstrøm
Formann Lonevåg Sportsfiskarlag.

